

SULYOK VINCE

CÉLTALAN ÉG ALATT

VERSEK

Mikes International

Hága, Hollandia

2005.

Kiadó

'Stichting MIKES INTERNATIONAL' alapítvány, Hága, Hollandia.

Számlaszám: Postbank rek.nr. 7528240

Cégbejegyzés: Stichtingenregister: S 41158447 Kamer van Koophandel en Fabrieken Den Haag

Terjesztés

A könyv a következő Internet-címről tölthető le: ***http://www.federatio.org/mikes_bibl.html***

Aki az email-levelezési listánkon kíván szerepelni, kérjük küldjön egy emailt a következő címre:

mikes_int@federatio.org

A kiadó nem rendelkezik anyagi forrásokkal. Többek áldozatos munkájából és adományaiból tartja fenn magát. Adományokat szívesen fogadunk.

Cím

A szerkesztőség, illetve a kiadó elérhető a következő címeken:

Email: mikes_int@federatio.org

Levelezési cím: P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Hollandia

Publisher

Foundation 'Stichting MIKES INTERNATIONAL', established in The Hague, Holland.

Account: Postbank rek.nr. 7528240

Registered: Stichtingenregister: S 41158447 Kamer van Koophandel en Fabrieken Den Haag

Distribution

The book can be downloaded from the following Internet-address: ***http://www.federatio.org/mikes_bibl.html***

If you wish to subscribe to the email mailing list, please send an email to the following address:

mikes_int@federatio.org

The publisher has no financial sources. It is supported by many in the form of voluntary work and gifts. We kindly appreciate your gifts.

Address

The Editors and the Publisher can be contacted at the following addresses:

Email: mikes_int@federatio.org

Postal address: P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Holland

ISSN 1570-0070

ISBN 90-8501-059-4

NUR 306

© Mikes International 2001-2005, Sulyok Vince 1958-2005, All Rights Reserved

A KIADÓ ELŐSZAVA

Ezzel a verseskötettel folytatjuk Sulyok Vince — Norvégiában élő magyar költő, műfordító, könyvtáros — életművének elektronikus kiadását. Jelen kötet eredetileg hagyományos könyv formában Brüsszelben a Magyar Ház kiadásában jelent meg 1961-ben.

A Bibliotheca Mikes International könyvkiadásunk keretében az alábbi kötetek jelentek meg eddig a *nyugati magyar irodalom* sorozatban:

- **Eszmék nyomában**
- **Három tanulmány az *avantgarderól***
- **Hogyan látjuk egymást — látjuk-e egymást (Közép-)Európában?**
- **Kultúrák térhódítása — Új világrendeződések. Magyar életmezők.**
- **Magyar ifjúság world-wide és emlékünnepély 50 év Mikes 1951–2001**
- **Nyugati Magyar Költők Antológiája, 1980.** (szerk. Kemenes Géfin László)
- **Nyugati Magyar Próza Antológiája, 1982.** (szerk. Ferdinandy György)
- **Nyugati Magyar Esszéírók Antológiája, 1986.** (szerk. Borbándi Gyula)
- **Nyugati Magyar Tanulmányírók Antológiája, 1987.** (szerk. Borbándi Gyula)
- **Segesváry Viktor: Ifjúkori versek és írások**
- **Sulyok Vince: Rámdöntött világ**
- **Sulyok Vince: Tegnapodban élsz**
- **Új Atlantisz**
- **Vold, Jan Erik: Jégcsapidő** (ford. Sulyok Vince)

Hága (Hollandia), 2005. szeptember 20.

MIKES INTERNATIONAL

PUBLISHER'S PREFACE

Today we continue publishing electronically the œuvre of Vince Sulyok — the Hungarian born poet, literary translator and librarian living in Norway. Present volume entitled '*Under Aimless Sky*' was initially published in traditional book form by the Magyar Ház publishing house in Brussels in 1961.

The Hague (Holland), September 20, 2005

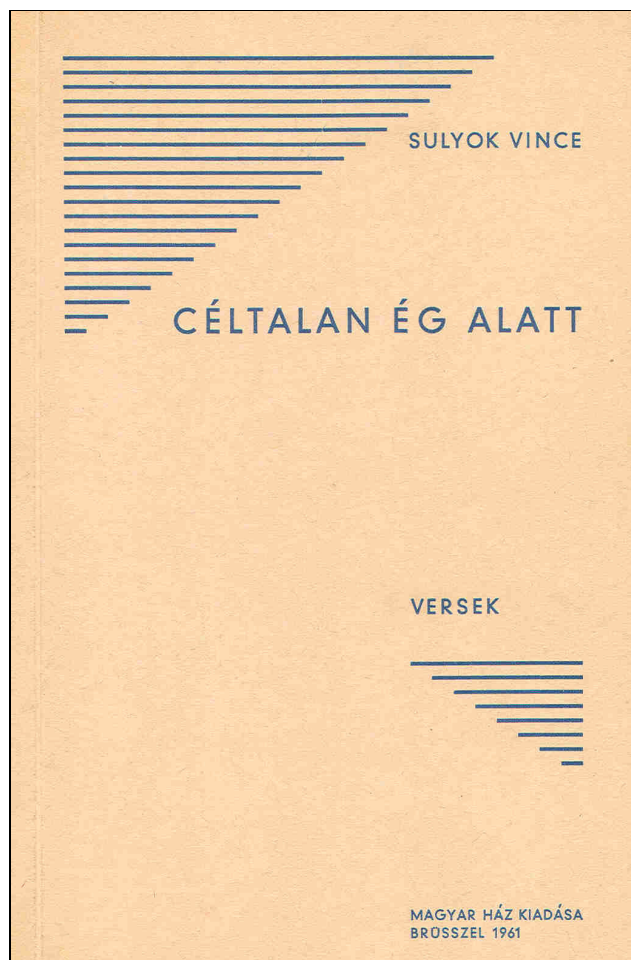
MIKES INTERNATIONAL

SULYOK VINCE

1932-ben a Győr melletti Ménfőn született, s egri főiskolai hallgatóként vett részt a 1956-os forradalomban, amiért utóbb el kellett hagynia Magyarországot. Rövid kitérőket követően Norvégiában talált második otthonára, ahol újabb diplomát szerzett, majd az Oslo Egyetemi Könyvtárban évtizedeken át volt a közép- és kelet-európai részleg (s benne a bőséges hungarica-gyűjtemény) szakértője és vezetője. 1958-ban Rómában jelent meg verseskönyve (*Rámdöntött világ*), 1961-ben Brüsszelben (*Céltalan ég alatt*). A norvég, a német, az orosz és a magyar irodalom jeles műfordítója: József Attila, Illyés Gyula, Weöres Sándor, Pilinszky János, Csoóri Sándor, Kányádi Sándor verseit épp úgy az ő fordításában ismerhette meg a norvég olvasó, mint Konrád György *Látogatóját*.

Sulyok Vince sok éves munkájának eredményeképp 1995-ben megjelent az *Ungarns Historie og Kultur (Magyarország története és művelődése)* című, 700 oldalas, enciklopédikus mű, mely hiteles és bőséges ismeretet közvetít a magyar kultúráról a skandináv világ számára.

TARTALOM

<i>A Kiadó előszava</i>	<i>III</i>
<i>Publisher's preface</i>	<i>IV</i>
ERDŐK KRISTÁLYCSÖNDJÉN ÁT	2
TERMÉKETLEN SZÉP BÁNATOK	3
HANGULAT	3
SÉTÁLÁS ÖRÖME	4
ERDŐK KRISTÁLYCSÖNDJÉN ÁT	4
ELLOBOGÓ DÉLUTÁNBAN	5
TÉLI ÉNEK KÉT MELLÉKDALLAL	6
ŐSZI ALKONY PARASZTI TÁJBAN	6
VIRÁGSZIRMOK HÚSÁBÓL	7
RAJONGANI SZÉP FÁK KÖZÖTT	8
PÁRÁS RÉTEKEN	8
DUNÁNTÚL	9
EMLÉKEZÉS A TÉLBEN	9
CSAK AKKOR	10
KÉRDEZŐ REGGELI IMÁDSÁG	11
A MAGÁNY KERESZTJÉN	12
A TÓ MELLETT	13
FEHÉR RUHÁBAN A NYÁRBAN	13
ÖNARCKÉP — TÉLI ALKONYATTAL	14
HOLDJÁRÁS IDEJÉN	15
APÁLY	16
NYÁRALKONY A PARTON	17
SZÁLANKÉNT FOGY A FÉNY	17
FIATAL FÉRFI A VÍZNÉL	18
SZIGET A TENGERBEN	19
MINT NYÍRFAERDŐK	19
HAJÓK A KÖDBEN	20
KARÁCSONY A MAGÁNY KERESZTJÉN	21

ISTENVERTE ESZELŐS IDŐK.....	24
IDŐTLENÜL AZ ÖRÖM ÁRAMÁBAN	25
SZARVAS AZ ERDŐN.....	25
ISTENVERTE ESZELŐS IDŐK.....	26
HA CSÖNDES ÉS FÁRADT LESZEL.....	27
ÜZENET HAZA	28
SZÉCHENYI.....	29
SIRATÓÉNEK.....	30
VONAT AZ ÉJSZAKÁBAN.....	31
TÉLI ÉJSZAKÁK	32
ITT SENKI SEM VÉRZIK.....	33
EST.....	34
1956 NOVEMBER 4.....	34
SKJAERGAARD-SZIGET.....	35
TÉLI ÜNNEP	36
ÉJSZAKA BUDAPEST FÖLÖTT	37
MAGYARORSZÁGHOZ	38
BARCAROLE.....	39
A KEDVES	40
MAGYARORSZÁG 1956-BAN	41
GYERMEKGYILKOSSÁG BUDAPESTEN.....	42
TÉLI ÉJSZAKA	43
KARÁCSONYI CSILLAG	44
SÖTÉTBEN.....	47
MAGYAR BÖLCSŐDAL	48
A MAGYAR FORRADALMÁROKHOZ	50

*Jaj azoknak kik órákhosszat állnak
fénytelen és kedvetlen ablakokban
s befele fordult szemmel nézik lent az utcát
s a kikötő fekete leláncolt hajóit —*

*Jaj azoknak akik csak várnak
akikkel nem történik semmi sem
akikhez senki soha be nem csönget
se szerető se postás se az Isten —*

*Én — céltalanul is — boldog vagyok már
megküzdöttem minden hiú reménnyel
ami maradt erdők magánya vizek álma lélek csöndje
s időtlenül megállni valahol a tájban —*

*A gyermekkor ellebegett már mint az illat
s nem fordulhat az ember vissza
csak elülhet mint fénylő szép kövek
hajlongó bokrok közt a napban —*

Oslo, 1961 január.

ERDŐK KRISTÁLYCSÖNDJÉN ÁT

TERMÉKETLEN SZÉP BÁNATOK

*Jönnek a boldog nyári felhők
úsznak a délután egén
s a messzeségben fönnakadnak
kék dombokon ágak hegyén —*

*Vizek lobognak zöld ezüstben
alázatos nyírfákon át —
így itatja velem a szépség
s a nyár mérgét és mákonyát —*

*S árnyas teraszról kerti székről
napernyő gombája alól
kíváncszom apám kertjébe
a Dunántúlon valahol —*

*Történetelen délutánok
terméketlen szép bánatok —
se boldog se boldogtalan csak
társtalan s nyugtalan vagyok —*

Oslo, 1959 augusztus 2.

HANGULAT

*Nézd a füst szenvedélytelen
kék csavarodását
alázatos ágak közt az égre —
ilyen a halál
összesepert szelíd levelek
égése-illatozása az őszben
tengerek nedveszöldje
hegyek délutáni pára-kékje
s halvány egek
télelőtti üvegtisztasága —*

*Csak bennünk verdes a nyugtalanság
szerelmesem —*

Oslo, 1958 október 12.

SÉTÁLÁS ÖRÖME

*Szeretek csöndes fasorokban járni
napos és tiszta őszidőn
sétabotként használni az esernyőt
ráérőn könnyedén de mégis
tartással s picit hetykén lépni
tűnődve meg-megállni néha
a játszi könnyű sárga tényben
s a rétek fölött messze nézni
hol halványkéken úsznak a hegyek
a pasztellszínű párás végtelennek
s fűrtös hajam ha homlokomra hull
a könnyű bőrkesztyűt lehúzni balkezemről
körmeimen szikrákat vet a nap
s pár percig így maradni mozdulatlan
csak nézelődni boldogan
miközben halottszép pirosuló levelek
sodródnak szállnak
a sugaraktól porló tájnak —*

*Tudjátok jól hogy egyedül vagyok
ne oktassatok komolyodni
s ne bántsátok szép örültségeim mert
nagyon szeretek mosolyogni —*

Oslo, 1960 szeptember 22.

ERDŐK KRISTÁLYCSÖNDJÉN ÁT

*Ó milyen boldog vagyok
ahogy álmaimmal
az erdők kristálycsöndjén keresztül
szembe megyek az alkonyi nappal
világó halvány homlokomon
piros sugarak szép örömeivel
gyöngyházszerű, egek tűzével
havak gyémántkék tündöklésével —*

*Ó milyen mondhatatlan tiszta vagyok
arcom fehérsége fényesedik
a dérvirágos fák villogásában
érintetlen mocsoktalan
friss havakat óraszám járva —*

*Szemernyi por sincs rajtam és bennem
fölöttem nincs hatalma a szennynek
szépségemért
szemeim látó lobogásáért
jaj nagyon megszenvedtem
de erdős havas hegyhátakon át
fiatalon és tisztán menetelek
szembe az őrjöngő esti nappal
lelkemben vidám bátorsággal
s a tiszta formák örömeivel —*

Oslo, 1959 január 11.

ELLOBOGÓ DÉLUTÁNBAN

*Hallgasd csak frissen loccsan lent a víz
kövekkel játszik boldogan a tó
az ellobogó nyári délutánban
mikor a színek égnek még sötét
kevély erővel telten teljesen
tisztán és önfeledten
hegyeken fákon égen réteken —*

*Hallgasd csak szőke vizek kedve csörren
játékosan a langyos grániton
ingó lombok közt gyors szellő iramlík
s virágokkal hajlong a pázsiton —*

*Két hegy közé bezárva csöppnyi völgyben
két part közé szorulva kis tavon
elmondhatatlan-gyönyörűen
itt lobog árad él szeretkezik
az örökkévalóság —*

Oslo, 1960 június 18.

TÉLI ÉNEK KÉT MELLÉKDALLAL

*Sítalpakon futkározik köröttünk
egész álló nap az öröm
s dombokon át réteken át
sítalpakon követjük állhatatosan —*

*Fölgyújtotta a nap a hegytetőt
s mögöttünk is nézd lángban áll az erdő
sziporkázik a fenyőkön a zúzmara
és izzanak a jégcsapok —*

*Tündöklő hómezőkön át
csupafehér borókabokrok közt tovább
síléciken kavargunk mint a fény
ma egész délután —*

1.

*Forró kezed dugd csuklódig a hóba
s nevéssel föl rám kedvesem
egek sose kéklettek eddig
januárban ily teljesen —*

2.

*Majd jön az alkony
és meghozza a kedvetlen ködöt
simulj hát hozzám mielőtt a nap
lehull a fekete hegyek mögött —*

Oslo, 1961 január 16.

ŐSZI ALKONY PARASZTI TÁJBAN

*Mikor a fasorok csöndesen elmerülnek
a folyton nőző alkonyi ködökben
kukoricaszárral vagy répával megrakodva
s a saroglyában sárgán villogó tökökkel
hazabúznak a hallgatag kicsi kocsik
akkor a sűrűdő homály alatt —*

*Üléseken öregkabátba bújt leányok
verdesik állhatatosan
az apró ökrök szőrös lovacsákák farát
s a földekről úszik utánuk a meggyújtott
krumpliszár nehéz keserű szaga —*

*Az esteledő őszi ég alatt
odakünn senki sem marad
csak répakupacok guggolnak súlyosan
kedvetlenül színtelenül
mint sejtjeimben a gond és a bánat
s kiürülnek a rétek mind mint a világ
mikor a kicsi kocsik hazamennek —*

Németország, 1960 október 29.

VIRÁGSZIRMOK HÚSÁBÓL . . .

*Virágszirmok húsából volt a szád
s már nem emlékszem csókjaid ízére
örjögő csillag süt az éjen át
a tavak lila-jéghártyás vizére —*

*Szűzfélének melled bontom ing alól
meztelenítem álmaimban újra
savanyú szagú szájjal ébredek
s üresen nézek tegnapokon túlra*

*hol égő öled nyílt már elém
combjaid fölé fölcsúszott az inged —
Havak fehérje lakja arcomat
s csak ízehagyott emlékeim inted —*

Oslo, 1958 február 16.

RAJONGANI SZÉP FÁK KÖZÖTT

*Legjobb talán embertelen
és szelidarcú tájban
időtlenül ballagni menni
a szétporló sugárban —*

*Rajongani szép fák között
komolyvizű tavaknál
mert nincs derűsebb nyugtatóbb
a fölfénylő szavaknál —*

*Elhagyott kedves utakon
tűnődni így napestig
a béke ez elnyugvó zöld vizekre
tétova fények mosolyomat festik*

Oslo, 1960 június 19.

PÁRÁS RÉTEKEN

*Eső utáni délelőtt
az égen felhők nyargalásznak
ragyognak úsznak fényesen
mint szélben szálló mosott vásznak*

*A táj szelid friss tiszta hűs
szárad a széna szaga száll
kocsiról nézem a legényt
ahogy a párás réteken kaszál —*

*Nézem és étvágyal eszem
a szalonnához a kenyérhez
a vastaghúsú paprikát
s vízért megyek a Bakonyérhez —*

*A zöldszínű egek alatt
alszom nagyot a kurta fűben
nem számlálva a napokat
élek paraszti bölcs derűben —*

Magyarország, 1956 augusztus 5.

DUNÁNTÚL

*Zöld dombok mögött énekel a lány
ahogy közeleg erősül a hangja
az erdők lombja átszűri
s köröskörül a dombsor visszazsongja —*

*Az esőverte boglya füstölög
süppedt kupacban szárad már a napban
őgyelg körötte két tehén
s apró fiucska óriás kalapban —*

*Dombsor között a szellős réteken
lányok csapatja gyűjti lenn a sarjut
nevetésük száll s idevillog
vállig meztelen napsütötte karjuk —*

*Szeretlek édes szülőföld Dunántúl
hol dombok mögött dombok sora hallgat
s gyümölcsfák sűrűjében
rejtőznek tiszta szépleányú falvak —*

*Szeretlek dombos drága táj dalokkal
és nevetéssel telt vidám vidék
szálló szeleken felhők
s a felhők mögött tintakék az ég —*

Magyarország, 1956 augusztus 6.

EMLÉKEZÉS A TÉLBEN

*Így akarok rád emlékezni mindörökké
ahogy a boldog fényben álltál a hegyélen
gyermekiességed megható örömeivel
s repesve a forgó tájba néztél — —*

*Mint ékszerek
szép ékkövek
tüzeltek égtek
lenn a mélyben
üvegtisztán
a zöld vizek — —*

*S a nyár magas zengő
burája alatt
mint lepkék a kézben
ott verdestek
elmondhatatlan-szépen
a vitorlások
pirosan fehéren sárgán kéken — —*

*Vérvörös telt málnák lobogták
megnyíló ajkad két gerezdjén
a boldogságot és a vágyat — —*

*Arcoddal arcomnak fordulva
szemeddel szememnek
ajkaddal ajkamnak fordulva —
csak egy szóra emlékeztem akkor
azt ismétetem újra meg újra
öntudatlanul számtalanszor
szeretlek szeretlek — —*

*Nevetésed úgy gyöngyözött fölöttünk
a délutánban
mint csörgő fénylő ezüstvízű kis patak
s én így akarok rád emlékezni mindörökké — —*

Oslo, 1961 január 6.

CSAK AKKOR . . .

*Mikor szép homlokod
s hűs homlokom fölött virágok
susognak újra
s szivárog
a harmat ránk füvekre fákra
s kinyúlva
parázsló melleid fölött
mint tűzmadár a karcsú ágra
világlón
suhogva
ráfulladások a szádra
s lobbanva lánggra gyúl az este*

s egymásba veszve
borzongjuk és remegjük
egymás húsába
az oldott hiány fájó örömét
ha önmagamban elveszítlek
fölldlak
mint a holdat
csöndjébe most a felleg —
csak akkor lehetsz boldog
ha én öllelek!

Oslo, 1957 szeptember 20.

KÉRDEZŐ REGGELI IMÁDSÁG

Hullámzó fények öblögetik a völgyeket
nagy-nagy suhogással
hogy belésajdul kínnal a szemem
fák hegyek bokrok házak
megdicsőülten
fölszállnak föleveznek az égre
fényes orcával mint a szentek
a fehér lepedőként
áradó kavargó örvénylő ragyogásban — —

Istenem Istenem
milyen fényzuhogásba kellene lépnem
mit kellene tennem
hogy a torlódó szikrázó erős reggelben
oly könnyűvé váljak
mint a lélegző vidék
mellemen és koponyámon
milyen sebeket kellene ejtsek
hogy barnán boldogan szépen egészségesen
állhassak a lobogó tájban — —

Oslo, 1959 július 12.

A MAGÁNY KERESZTJÉN

A TÓ MELLETT . . .

*A tó mellett a hűvös fűbe ült
felhúzta térdig nadrágszárait
s figyelt a tétlen délutánba hosszan
élő fűvek és élő fák között
lélegző vizek s tág egek között
mozdulat nélkül csak a haja rebbent
s világos inge lángolt — —*

*S a bölcs halaknak suttogott
mert figyelték folyondár közt a mélyből:
— Hullnak belém a tájak és az évek
huszonhat évet éltem
s nem értettem belőle egy napot
ma oly színes az ég
csak a fenyők szorongnak feketében
a szigorú sziklák alatt — —*

*Virágok bólogattak
és aprófejű madarak
komolyságukon mosolyogni kezdett
fehér orcával szépen mint a szentek
kavicsokat dobált a vízbe
és alkonyatig üldögélt a parton — —*

Oslo, 1959 május 12.

FEHÉR RUHÁBAN A NYÁRBAN

*Mire rányilnak fáradt szemeid
a nyári délelőtti csodáira
a lombok közt örvénylő lángolásra
már elfog a szorongás
mert reggeleken délelőttökön túl
tudod mocorog valahol az éj — —*

*A málnák majd szelíden elvirágzanak
nem hivalkodnak azzal hogy szerények
nem harsogják a sorsuk
mint tavasz elején az ibolyák — —*

*Olyanná válik arcod mint a hold
és gyantát csurgató erdőkön át
lebotorkálsz a partra
szemeddel végigversz a vizeken
kik százezer év unalmát morogják
hogy parttól partig érnek
e cellányi föld börtönébe zárva
mint rácsok közé tiszta ember
magukban forgolódva
és esztelenszép álmaikat elvetélve — —*

*És ülsz fehér ruhában
fák rácsa közt és fények rácsa közt
a tintaegű nyári délelőttben
s mint remegés a telt leveleket
elfog téged is a szorongás — —*

Oslo, 1959 június 28.

ÖNARCKÉP — TÉLI ALKONYATTAL

*Csak ülni itt csak ülni itt
nem béke ez és nem is nyugalanság
kezem lehull fölhúzott kemény combjaimra
a könyv lefordul összezárul
S belemosódom magam is a szürkületbe
pupilláival táguló szem maradok csak
és székbe süllyedt
fekete lassú fáradt szívverés — —*

*Künn meg havak közt sodródik az alkony
szapora hóhullásban állnak a fenyők
águk se moccan
csak szálas kemény gerinceiket
szűrják a kavargó egekbe
ó alázat ó konok szép erő — —*

*Vibráló kékfehér fényekkel
sovány arcomon csonthomlokomon
délután és est homály s hó között
ülök itt tájba s önmagamba temetkezve
a csönd mélységeibe hulltan — —*

*Bölcsektől örültektől és fenyőktől
azt hiszem mindent megtanultam — —*

Oslo, 1959 december 25.

HOLDJÁRÁS IDEJÉN

*Soha még ilyen elfullasztó ragyogás
keresztet vet az ömlő holdfény a vizekre
megdicsőülnek mind a háztetők
ezüst palák és ezüst cserepek
s szivárványszínű köd oldódik
kék pára gyűl a rokkant fák felett — —*

*Ó éjszaka
átázott öreg ladikok álmodnak alattad
s Nirvánák gyógyító erős
békéje és öröme permetez a fényben — —*

*Suhognak végig a part mentén
s a kövekkel beszélnek a vizek
gondolj akármire
de ha nincsen akihez szólnál
légy irgalmas legalább önmagadhoz — —*

*Ezüstpénzt szórnak angyalok az éjben
főnnakad egy jobb szemeden
másik ragyog bal szemeden
forog a hold
s fehér keresztet vet a tengeren — —*

Oslo, 1960 december 14.

APÁLY

*Milyen kopár és üres a szívem Istenem
elszivárgott belőlem is a ragyogás
mint alkonyattájt kék kertekből a fény — —*

*Az örömtelen partokról is
hova szaladt a víz
rothadó csigák tengeri csillagok
maradtak csak a homokon
s egy őrült sirály
ugrándozik a köveken
ahogy meglát
szitkozódik és kiabál — —*

*Visszajövök majd holnap este is
a vigasztalanság dalához
tanulok tőle szavakat — —*

*Távol a fekete fjordon
halászok dalolnak a bárkán
ezüst hold hozza vissza a vizeket
ezüst éjszakán
ezüst hold hozza vissza a vizeket
ezüst éjszakán — —*

*Reménytelen szép távoli csoda
kedvesem hozza vissza a kedvemet
két melle ezüst ragyogása
ölelő holdfény tiszta teste
mezítelen hívó térde karja — —*

*Kerítéseken át fűvek és fák
fülledt szaga árad a barna utakra
hol hajlongva mint a virágok
táncolnak a lányok
fehéren és komoly arcocskával — —*

Oslo, 1959 augusztus 1.

NYÁRALKONY A PARTON

*Esti falevelek árnya a homlokomon
gyors hirtelen alkony
hűvös a tengeri szél
suhannak már feszülve lobogva
a vitorlások a langyos öbölnek
karcsú gyönyörű lepkék
szárnyaikat vergődve remegve összezárják — —*

*Mint kő ülök itt a kövek közt
fáradtan kőmereven
s nyugtalanabbul mégis
mint a vizek — —*

*Esti falevelek árnya a homlokon
nyáralkony a parton
körüli égnek még a színek
éjszaka lesz mondom
s zavart lélekkel hazamegyek — —*

Oslo, 1960 július 28.

SZÁLANKÉNT FOGY A FÉNY . . .

*Elfogy a fény a tájból
ó mily gyorsan fogy el
hegyek és fenyőerdők
fekete kontúrjai maradnak csak
s mögülük sötétkék felhők
nyomulnak titokzatosan félelmetesen
a savósínű sárga egekre
láztól kísérteties
gyermekkori estek
lelkembe visszatérő rémületének
elmondhatatlan félelmeinek
szivetszorító emlékeivel — —*

*Nézem a rettentő fekete vonulást
biztosan jön sötétségében
könyörtelenül jön jaj a halál — —*

*Hozzámszüremelő boldog muzsikák
távolí szép zenék
csöndesítétek gyötrődő szívemet — —*

*Szálanként fogy a fény a tájból
a csillagok mind
embertelenül messze vannak
itt maradnak szín nélkül a hegyek
elmosódó foltokban az erdők
itt maradok én egyedül
s nem vagyok másból
csak hallgatásból csak hallgatásból
s elfehéredő szomorúságból — —*

Oslo, 1960 január 10.

FIATAL FÉRFI A VÍZNÉL

*A Szajnaparton láttam
ült a lépcsőn
öklére zuhant lejjel könyökölve
egészen a vízre hajolva — —*

Fiatal férfi volt — —

*A Tuilériák kertjében az ősz
a fákat gyújtogatta éppen
lobogtak kéken pirosan lilán
ő ült a parton mozdulatlanul
csöndesen és fehéren — —*

Fiatal férfi volt — —

*Öklével fogta be mindkét fülét
tulajdon életébe belesüketülve
önmagába zuhanva
s a vizet nézte
amelyen diadalmasan
sodródott úszott a szemét — —*

*Fiatal férfi volt
ki rakta tele kövekkel a mellét — —*

Párizs, 1958 október 27.

SZIGET A TENGERBEN

*Mint ódon könyvben régi kép
oly nyugodtrajzú szép vidék — —*

*Talán ha elmennék oda
ha átkelnék a vizeken
ha partraszállnék alkonyatkor
azon a boldog szigeten — —*

*Nem állni csak itt csöndes vággyal
makacs színtelen szomorúsággal — —*

*Talán ha elmennék oda
történne valami velem — —
mitől is vagyok ilyen fáradt
Istenem — —*

Oslo, 1960 szeptember 15.

MINT NYÍRFAERDŐK

*Mint nyírfaerdők nyári délutánban
mint boldog csöndes zöld vizek
mint üvegtiszta opálkék hegyek
mik sugarasan vonulnak a fényben
vagy mint e lány napozva a homokban
ó mért nem lehetek
ily természetesen
önmagamban tökéletes és teljes
a gyötrődés a nyugtalanság
mért rág és hajszol életem át szüntelen
mint gazdátlan kutyát az éhség
az ivástól szomjasabb mért leszek*

*ha láttam mért sóvárgok újra látni
mért menni menni menni
hisz fájok már mint föld után a gyökerek
s azt sem tudom honnan vagyok kitépve
maradok csak mindenütt idegen
fázom a gyémántlángú hómezőkön
égek a gránitköveken
és éveimet nem mutatja arcom
s a vágyaimat sem mutatja arcom
mit kezdhettek magammal
s mit kezdhetsz sors vagy Isten énvelem
feküdhethetnék csak én is itt a porban
mint ez a lány szépen és teljesen
szemét lehunyja s mégis
hullámzó melle barna combja
úgy vonz köt mindent s mindenkit magához
mint naprendszereket napok
s atomokat atommagok
ó eltanulhatatlan
szent és közönséges közöny
problémátlan kövek fák emberek
és állatok nyugalma
mért is nem lehetek
mint nyírfaerdők nyári délutánban
mint boldog csöndes zöld vizek
mint üvegtiszta távoli hegyek
ily természetesen
önmagámban tökéletes és teljes — —*

Oslo, 1960 július 30.

HAJÓK A KÖDBEN

*Itt vaskorlát van s végetér az út
a csöndben csak a nyírkos fémcsövek
virágozzák a vörös rozsdát
a kásás hóban nem csosszan tovább a lépés — —*

*Megáll ki erre jár
lenéz a szürke gyapjas semmibe
merre világló langyos nyári esték
a fjord vizét csillantják s fényeit
a boldog kertekkel játszódó otthonoknak — —*

*A vaskorláthoz áll ki erre jár
előtte és mögötte és körötte
hánytorog árad kavarog a köd
s elszorult szívvel hallgatja ahogy
a mélyben lent a fjordon
a rémült hajók szünettelen kiabálnak
a gyilkos sűrű tejfehér halálban
mely megfojtja a világítótornyok
zátonyt sikoltó forgó fényeit — —*

*A fémcsövek közt hosszan ácsorog
magánosan az estben és a ködben
a dombtetőn hol végetér az út
s már tudja mindjárt csöndben hazaindul
a könyvek közt még elmatat kicsit
aztán lekattintja a villanyt
s egész éjszaka hallja a hajók
rekedt sikolyát künn a vizeken — —*

*S a borotválkozótükörben reggel
úgy nézi magát mint egy idegen — —*

Oslo, 1959 december 16.

KARÁCSONY A MAGÁNY KERESZTJÉN

I.

*Jobbomon fehér gyertyaszál
balomon fehér gyertyaszál
két lobogó sárga láng közt függök
magányom keresztyén fölfeszítve — —
Néhány fenyőág*

*s papirangyal az asztalomon
fiatal arcom
szentelt viaszgyertyáknál fehérebb — —*

*Ablakomon át
örvénylik dől be a holdfény
pendül a tűleveleken
szikrázik az égi hideg fény — —*

*Ma született
ma született
jászolyban az Isten
nézik az együgyű pásztori népek
s térdreborulva örvendeznek — —*

*Picike Gyermekek
istení Gyermekek
Ellened boldog nem lehettem
itt függök jaj megfeszítetten
s még ezen éjjel
meghalok Érted e kereszten — —*

II.

*Karácsonyfánk az asztalon állt
a tiszta szobában — —*

*A konyhában mindannyian megmosakodtak
s felöltötték az ünnepi ruhákat — —*

Akkor meggyújtottam a gyertyákat és csillagszórókat

*s a kitárt ajtón
elsőnek apám lépett a szobába
nyomában anyám s kistestvéreim
s álltunk a sercegő pattogó fényhullásban
fenyőszagban gyertyalobogásban
a régi csodától meghatottan
s főlsvivárványló szemmel-szívvvel — —*

*„Köszönjük meg a ma született Kisjézusnak
hogy mindnyájan együtt lehetünk
s békességben és szeretetben ünnepelhetünk”
mondta meghatott hangon apám
s elénekeltük a Mennyből az angyalt
ügyetlenül és szégyenkezve — —*

*Üvegdíszek és szaloncukrok
be szép volt minden azon a fán — —*

III.

*Szépséges fénylő ablakok
sziporkáznak föl hozzám a völgyből
tűzűktől majdnem megfagyok — —*

*Jobbomon fehér gyertyaszál
balomon fehér gyertyaszál
két lobogó sárga láng közt függök
magányom keresztjén fölfeszítve
s homlokon Jézust jelentő
csillag áll — —*

Oslo, 1959 december 24.

ISTENVERTE ESZELŐS IDŐK

IDŐTLENÜL AZ ÖRÖM ÁRAMÁBAN

*Jön a szél a hullámzó vizekről
dalol a szél a tengerek fölött
pasztellszínű enyhe partok nyújtóznak
meglágyult finom egek alatt
pajták tanyák kertek lélegeznek
a szétporló dagadó lobogó fényben
s ezredes vörös roppant gránitok
ülnek ki sütkérezni a tájba
s kikaporodom velük együtt én is — —*

*Mit se törődni ma szálló napokkal őrült világgal
csak szemet lehunyni
szemet lehunyni
s orcával a forgó boldog napnak
hallgatni önnön csöndemet
— ó időtlenül
a színek szagok az öröm áramában
feleselő csörgő vizek közt
bár maradhatnék így mindörökre — —*

Oslo, 1960 március 28.

SZARVAS AZ ERDŐN

*Éjszaka bokrai verik a testem tépik agancsom
köszörült kések kőéle a szikla fölsebzí a térdem
rohanó karcsú patáim alól szügyemig ver a hó föl
oldalaimig hátam magasáig csillagpor a szöröm
szúrós hószikrák közt úszom fujtat a mellem
ellenséges fák gyilkos táj állnak utamba
szemeimben a kín szemeimből a könny foly számból a vérhab
jaj mért bántotok így kiket ifjan égve szerettem
menekülésemben — —*

*Remegve megállók a sziklás szirten gőzöl a testem
senki mögöttem rég már magam elől futok egyre
hova lettek a drága társak holtak kiabáltak a puskák*

*piros vérüket látom folyton a halált szemeikben
szelíden hulltak a hóra az őzek haraggal a vének
büszke agancsát égneek emelve megannyi fizarvas — —*

*Lámpáival lent messze a völgy csak a szél zajog itt fent
soha már a barátok nem csörtetnek utánam az erdőn
soha boldog nem lehetek többé már a magány meg a bánat
gyűl csak bennem s farkasokat hallok csak a tájon
jéggé válik a víz a számban amikor innék
hóvá dérré és zúzmarává a fű ha ennék
szerelem holdas tisztásai s a szép karcsú őzek
s tavaszi erdők s nyári erdők jaj hova lettek
befagyott patakok jege alól tágra kerekített
kocsányszemekkel halak merednek rám ijesztőn
s a fák is mint kifolyt iszonyatos halott szemet
adják ágról-ágra egymás feje fölött tovább
a téli holdat — —*

Oslo, 1958 december 29.

ISTENVERTE ESZELŐS IDŐK

(Nyugtalanító újsághírek felújuló
német antiszemitizmusról)

*Tizenkét évesen az iszonyat
didergésével néztem ahogy átvánszorogtak
az országút porában a falun
a rongyos sovány csillagos zsidók
goromba német szó és még gorombább szuronyok közt — —*

*Abdánál néhány kilométerre tőlem
(hallottam tán a fegyver dördülését)
lőtték Radnótit is agyon — —*

*S én éltem „boldog” gyermekéveim
egén százával hörögtek a repülőgépek
ágyúk ugatták rájuk és ránk a halált
bedrótozott vagonok sikongtak a tájban*

*emberkemencék füstje feküdt Európán
s kegyes keresztény német földön gyilkolták meg
Deutsch doktort is ki életemet megmentette — —*

*Csak a remény fogy nem a szenvedés
a fürtelem terjed mint a penész
ó istenverte eszelős idők
kik összezúztátok rímeimet
és játszódó kecses formáimat
hogy csupasz dísztelen fekete szó maradjak
hogy olyan legyek mint a téli fák
s megtördelt szigorú ágaimat
suhintsam a kedvetlen ólmos ég alatt
miközben tarkónlőtt és gázkamrábazárt
(halott) zsidókra gondolok, meg az élőkre
s gyülemlik bennem éjjeimen a szorongás — —*

Oslo, 1959 december 29.

HA CSÖNDES ÉS FÁRADT LESZEL

*A levelek tűzvésze idején
egy sárga őszi délután ha
hirtelen csöndes és fáradt leszel
ballagjál át lassan a parkon
s mert végül mást úgy sem tehetsz
hát állj meg ahol szürke szép galambok
fürödnek és pörögnek
az összesepert csörrenő avarban — —*

*Kárpótlásul s talán vigasztalásul
lombhullató céltalan éveidből
boldognak egy-egy óra így marad
bakonyi szüret bükki szerelem
emlékezően szagolsz az égett levegőbe
s az ágak közt áthulló ferde fényben
máris nyújtózó zászlók lengenek
s puskaapor füstje facsarja az orrod
ó édes szédület*

*Csak alkonyfény volt égő levelek közt
csak télbenéző hajlongó nyírek
hársak és gesztenyék suhogtak
csak emlék volt csak messzi ősz volt
csak szívverés volt gyors szép esztelen — —*

*Ballagjál holnap újra át a parkon
ha csöndes és fáradt leszel — —*

Oslo, 1960 október 4.

ÜZENET HAZA

*Estelenként itt zöld az ég vacog mint a foszfor
fekete szikla alattam fölemelt homlokkal állok
s hallgatózom feléd apám ezerhétszáz kilométeren át
kifosztott udvarodra állj ki kerted végébe jöjj ki
erdők fölött fehér dühvel csikorog a csillag
alatta állok zúgó haragos fenyők körülöttem
kiáltsd a szélbe keserű átkod visszamondják
nekem a szelek elemek ellopták a földed — —*

*A rothadásra a halálra korai vagy mégis
miként én is korai voltam két évnek előtte
megállítottad lovidat az eke eldőlt
elszürkült arccal néztél ahogy a ragadós földön
eléd léptem megcsókoltam kezéd és arcod
s szemembe hulló hajjal mentem el tőled a tájba
mert gépkocsival jött a halál nyomomban már fegyvere villant
néztél utánam szürke arccal fedetlen fővel
szíjjal szép lovidra vertél — az a nyerítés
úgy szállt utánam mint a jajszó s temetési harangszó
de mondtad te is korai vagyok a halálra — —*

*Mondom neked most én is korai vagy a halálra
föld marad a föld összeszántva magadat őrizd
semmi-emberek szájjalhatnak — éld túl a rendet
parasztapám míg fölemelt fejjel állsz az időben
hallgatagon bár ha csak állsz is ha csak élsz
az egész párt tőled retteg — —*

Oslo, 1959 március 24.

SZÉCHENYI

1.

*A szürkület józan színtelen fényei
(egyenes kemény rideg vonalak)
már szobája hűvös falain szigorodtak
megállt akkor csak lobogó szeme parázslott
s nézett a készülő időbe mintegy
a reménytelenség végső sivár partjain — —*

*A tollat már letette utolsóul is
az eszelős hatalom erőszakosságait
vádolta a jog és az igazság nevében
kiírta háborgó fájdalomait magából
szétroncsolt agya s lelke
felizzó végső szép lángjainál
ó micsoda tűz haldokolva is
egeket kormozott háborodott haragja — —*

*Mire a húsvét elkésett és meddő
harangjai a hajnalban dalolni kezdtek
szigorú fehér arccal feküdt már a padlón
készen s befejezetten mint számtani összeg
nem adhat hozzá többé semmit az idő
s belőle semmit ki nem vonhat
életműve s a haza közé a halál
egyenlőségjelet tett — —*

2.

*Száz év utáni bajos nemzedék
száraz szemekkel állunk a fáradt időben
sovány napok kedvetlen egei alatt — —
Les ránk a bosszúvágyában kérlelhetetlen
hatalom és az örületbe hajszólo kor
de Széchenyi eszméi s művei
védenek mindnyájunkat ellenükben
mert élni rendeltettünk s megmaradni — —*

Oslo, 1960 április

SIRATÓÉNEK

*Fekete sírás didereg bennem
fekete jaj minden estem
fekete átok kavarg bennem
rázza tehetetlen testem — —*

*Fekete selymek lobognak bennem
temetnek lobognak
fekete dobok zuhognak bennem
temetnek dübögnek
zuhogják
iszonyatát
a dadogó kínnak
jajrögeit
a gyötrelmes toroknak — —*

*Akasztófák s fejfák között
tegnapokból a holnapokba
így lépek át
így élesül szigorú törre
két szemem közt mely zöld pokol már
homlokomon a ránc
ennyi halál
ennyi halál
vér virágzik a holtakon
vér virágzik a számon is
halottaimba harapok
mint a megsült Dózsába a parasztok
és áldozom
megáldozom
húsukkal és vérükkel és
gondolataikkal — —*

Lauffen am Neckar, 1958 június 17.

VONAT AZ ÉJSZAKÁBAN

*Idegen indócsarnokok
óriás üvegtetői alól
még idegenebb és ismeretlenebb
pályaudvarok felé indulunk
csak neoncsövek döntik vigasztalanul
zölden és sárgán lényüket mindenütt
s megy a vonat az éjszakában
új és új állomások váltói közt csattog
folyton és szakadatlanul — —*

*Mindegy hogy honnan most már
s az is mindegy hova
esztelenül és élesen
ragyognak mindenütt a lámpák
és ismerős és drága arc
seholse áll sohase áll alattuk — —*

*Megyünk csak magunkra maradva
mint az Isten
mindannyian elfultan némán egyedül
s minden idegen indóház után
bizonyosabban tudjuk
hogyan haza többé sose érkezünk — —*

Kopenhága, 1960 október 16.

TÉLI ÉJSZAKÁK

(Északi költők versei)

Grete Bendix:

ITT SENKI SEM VÉRZIK

*A villák közti út ez
az arany faszorokkal,
apró kis otthonokkal,
hol lámpák tükröződnek
a sövénylevelek közt.*

*S valahol messze
egy fáradt esti utca.
S valahol messze
egy szűkölő kutya.*

*S közel, ó mily közel,
itt, itt
nevet egy kicsi gyermek.
Im egy tenyéryi folt a földön,
hol nem történik semmi sem.*

*Nem vérzik senki sem,
itt senki sem sikolt.
Kínjaim gyorsítják a léptem
a november-éj susogásában
s a csupasz nyírfácskákéban
itt a közelben.*

*Lágy levegőn keresztül
ragyog a város fénye,
s dübörög szívemben a szó:
háború, háború.
S nem jajdul senki sem velem.*

*Szívem!
Ó gyáva, gyáva szív.
Te tehetetlen.
Meg kellene hasadnod . . .
Elvérezned.
Megrepedned.
Szétrobbannod, mint a csillag,*

*s lehullnod,
torlódvá, mint a homokfelhő
azokra,
akik sikoltanak a messzeségben.*

*1956 őszén
(Dánból)*

Andrè Bjerke:

EST

*Nem emlékezem ily lány, ily nőiesen gyengéd estre
mint e mai, mely nem sajnálja s itatja a nyárt.
Juharfák lombján úszik az alkony;
estharmatban állnak a kába fűvek, susogják a nap búcsúját.*

*Oly halkán csöngetyűznek a kék harangvirágok az erdőn.
Szeretek mindent s minden mennyire viszontszeret ma.
Mint mikor gyermeket ringat az édesanya.
Ilyen szerelemmel szereti-e önmagát a világ?*

(Norvégból)

Ingemar Gustafson:

1956 NOVEMBER 4.

*Ó ez a szétomló arc
A megadó harapás reszket még
majd mintha hidegtől hasadna hirtelen
átadja helyét a hiánynak*

*Sebvar a sisakja
még egyre beszél
reflekszekben*

*A halál kölcsönzi az ugrást
a halálnak nincs évadja
„Szólj, Lázár, alszol?”*

*Kerékcsapásban az arc
mely sose gyógyul meg többé
akkorra se mikor a fiatal nők már ráncosak lesznek*

*Száj nélkül is de kiált
az úrön át az úrön át
melyet elvettek tőle*

*Ó ez a szétomló arc
ó ez az áramló kiáltás*

(Svédből)

Knut Hamsun:

SKJAERGAARD-SZIGET

*Skjaergaard-szigetnek
siklik a csónak,
zöld partok várnak
s körül a tenger.
Senki-szigetén
virágok nyílnak,
idegenül nézik,
amint partra szállok.*

*Szívemben is, a
kék mese-kertben
épp ily virágok,
mint itt a parton.
Susognak boldogan,
összehajolnak,
nevetgélnek, mint
játsszódo gyermekek.*

*A világ hajnalán
itt voltam, érzem,
mint fehér nárcisz
valaha régen.
Köröttem hajdani*

*illatok úsznak,
s régi emlékek
remegnek bennem.*

*Szemem lezárom,
távoli emlék
húzza fejem le
szép vállaidra.
Sűrűl az éj már
nézd, a szigeten,
s Nirvának békéjével
csobban a tenger.*

(Norvégból)

Andrejs Irbe:

TÉLI ÜNNEP

*Fagyvörösen jön az alkony.
Közeleg a téli éjjel.
Valahol messze egy ország
álmodik s remél a sötétben — —*

*Kék erdeivel nyújtózik,
hold ezüstjében játszik.
Nem látszik a gyűlölt zászló,
hűs dér lepi vásznát.*

*Mint sötétvörös rózsákra a hó
sejlik föl a hajnal.*

(Lettből)

Nils Leeb-Lundberg:

ÉJSZAKA BUDAPEST FÖLÖTT

Ó Uram könyörülj

*Vétkük csak az hogy népüket szerették
szabadságban és bölcs rendben akartak élni*

Ó Krisztus könyörülj

*Kenyér helyett a magyaroknak
vért darálnak a dunamenti malmok:
A hatévesét aki lyukat szúrt a kerékbe
rést vágott a benzintartályokon
s együtt pusztult a lángokban a katonákkal
A tizenkétévesét aki gránátokkal körülkötözve
a páncélosra ugrott
A meggyalázott anyákét és friss özvegyekét
akik tankok elé vetették magukat kisgyermekükkel
a tankok elé melyek Pest és Buda utcáin dübörögtek
tűzet okádva iszonyatosan
lánctalpaikkal széttaposva szétlapítva
a védtelent a gyengét és a tehetetlent
s a barrikádokon holtan heverő munkást vagy egyetemistát
És azokét kiket ma éjjel
kínoztak a halálba és a némaságba
Az éjszakát bevillogják a megcsonkított testek
kiáltanak a meggyötörtek
Az élőknek teher az élet
a holtaké az áhított szabadság
de a vétek kié a vétek —*

Ó Uram könyörülj

(Svédből)

Nils Lindström:

MAGYARORSZÁGHOZ

*Nincs győztes
mondják a bölcsek.*

*Az idő múlásában
csak a viszály örök.*

*De van egyfajta bizonyosság
ma és itt:*

*Hogy aki megsért
mélyen és gyógyíthatatlanul
végül is megbüntetik*

*Hogy aki a lehetetlent
erőszakolja
végül is megbüntetik*

*Hogy aki véget akar vetni
a legbensőbb emberi szabadságnak
végül is megbüntetik*

*Hogy aki újra és újra
kardot emel a gyenge ellen
kard által pusztul végül el*

(Svédből)

Arnulf Överland:

BARCAROLE

*Kék evezőkről
hullnak a csöppek,
hangtalanul, mint
szemből a könnyek*

*Lassú sírással,
csöpp sóhajokkal
habok pörölnék
kis ladikkal.*

*Szunnyadó vizen,
éji hullámon
síklík a bárka,
mint szelid álom.*

*Bármerre fordul,
csönd ül a tájon,
szememet én is
fájva lezárom.*

*És síklom egyre,
mintha időtlen
kék révületben,
melyben az éj s víz
zúgása s bennem
a kín meg a gond
eloszolnak csendben.*

(Norvégból)

Arnulf Överland:

A KEDVES

*Járkál a kedves künn a kertben
s nem is sejtí, hogy nézem.
Szabad és szép, mint fiatal állat.
Dalolva teregeti harisnyáit
száradni boldog fákra.*

*Dús lombok hajlonganak fölötte.
Meztelen talpát csókdossa a fű.
Fiatal a kedves, tenyerétől rózsás
lábahegyéig szerelemmel telve.
Amikor mozdul, mozdulata mintha
muzsika lenne.*

*Aranybarna a bőre.
Mikor fürdünk, csupasz sziklákon dől hanyatt,
s ölen apró árnyakkal játszódik a nap.
Árad felém az új gyönyörűség
ma és minden jövő napjaimon.
Az egész égbolt tőle részeg!*

*Édesség minden porcikája, egész teste!
Kecses, finom formái anyai
vágyaktól feszesek;
gyermekünk lesznek, szépek és egészségesek!*

*Ó, szent a szépség,
A nemzedékek öröksége!*

*Mosolya villan, ahogy közelít.
A szeme keskeny,
ferdülve dől halántéka felé.
És amikor fölébe hajlok,
elsötétül, mint forró nyári éj,
mint éj, remegő csillagokkal.*

*Künn sűrű harmat hull, mikorra elmegy,
a réteken sokáig látom még nyomát.
A boldogság járkált itt, suttogom.*

*Messze a dombon kakas kukorékol,
s már világosodik.*

(Norvégból)

Arnulf Överland:

MAGYARORSZÁG 1956-BAN

*Ha elfeledjük Magyarországot, marad-e
jogunk élni,
s ki fog küzdeni majd
éppen értünk?
Ki emelt határokat
a népek közé, kiket letiporhatnak észrevétlenül,
de kiket minden áron meg kell védeni?
— Norvégia is vajon?*

*Ismét láttunk elvérezni egy népet.
Ismét kiabálhatjuk:
nem küzdöttek hiába,
nem pusztulhatnak el!
Szó, megszokott szó csak,
mialatt dúl a harc,
piaci fecsegés csak,
szégyelni való szóbeszéd, amiben senki sem hisz!*

*Még senki sem hallgat.
A bölcsek
a kezeit mosó
ENSz-ben
határozatokat hoznak
egyre élesebb hangnemben.
— Használ valamit? Mit tehetünk,
ha nem hallgatnak ránk az oroszok?*

*Hát ne nyugodjunk bele?
Dehogyne!
Hagyjuk végre
a fecsegést az emberi jogról és becsületről!
Ne irkáljunk
az „élet tiszteletéről”!
Egyek maradunk mégis.
— Miben?
A réméletben és szégyenben!*

*Vonuló felhők
borítják az éjszakai mennyboltot.
Mit mutatnak a csillagok?
A következő ki lesz?*

(Norvégból)

Arnulf Överland:

GYERMEKGYLKOSSÁG BUDAPESTEN

*Tizennyolc éves lett a legifjabb is
köztünk. Születésnapja hajnalán
(hisz erre vártunk, hírlík itt, bezártan)
mindannyiunkat elvisznek talán.*

*Törvény van rá, hogy halálraítélni
nálunk nem lehet, csak felnőtteket.
S lám, tiszta sor, üríthetik a cellát,
évünkkel sorsunk is betöltetett.*

*Kislány keze egyszer simult kezembe.
Lenn álldogáltunk kapujuk alatt.
Ó, mily meleg, lágy, gyengéd és finom volt!
De jöttek, — erre csacsán elszaladt.*

*Apám megölték. Elhurcoltak engem.
Mit csinálhat most anyácska, szegény?
Ma éjszaka is láttam álmaimban,
csak állt és nézett szótlánul felém.*

*Csak sejtjük, hogy hó hullt az éjszakában:
derengnek itt benn a cellafalak
sápadtan-szürkén; nekünk a világból
ezek lesznek a végső sugarak.*

*Három éve, hogy itt várunk bezártan,
jelet róttunk a falra napra nap.
Imádkozunk, — sírunk kicsit a kintől:
felnőtt lettünk, hogy felakasszanak.*

(Norvégból)

Borisz Paszternák:

TÉLI ÉJSZAKA

*A földek, az egész határ
egy hófuvás volt
Asztalán gyertya világolt,
gyertya világolt.*

*Mint nyári estén a lepkék
a lángba hullnak,
csapódtak most bódult pelyhek
az ablakoknak.*

*Üvegre tapadva a hó
furcsa virág volt.
Asztalán gyertya világolt,
gyertya világolt.*

*A derengő mennyezeten
karok és lábak:
külön sorsok ölelkeztek
egybe mint árnyak.*

*Padlóra hullt két cipőcske
tompán zörögve,
s könnyezett némán a gyertya
viaszt csöpögve.*

*Derengő, havas ködbe fullt
minden a tájon.
Asztalán gyertya világolt,
gyertya világolt.*

*A láng lobogott, repdesett
a léghuzatban,
ahogy angyal-szárny, ha szétnyílna
keresztalakban.*

*Mint minden február, ez is
egy hófúvás volt.
Asztalán gyertya világolt,
gyertya világolt.*

(Oroszból)

Borisz Paszternák:

KARÁCSONYI CSILLAG

*Tél volt.
Szél vágott künn a pusztán.
Barlangjában, fenn a hegyoldalon,
fázott a Gyermekek.*

*Ökör lehelete melengette.
Szelíd állatok
álltak körülötte,
s a jászoly fölött meleg pára áradt.*

*A pásztorok, subáikból kirázva
a kölesmagokat,
a sziklás hegyoldalból
nézdeltek álmosan az éjszakába.*

*Távol havas mező és temető,
kerítés, fejfák,
kocsirud benn a hóbuckában,
s csillaggal teli égbolt a sírok fölött.*

*S a csillagok közt titokzatos lobogással
számukra eddig ismeretlen
új csillag ragyogott alacsonyan
az út fölött, mely Betlehembe fut.*

*Messze az égtől és Istentől
itt izzott, mint tűzvészek idején
a kazlak,
mint égő szérűk, lángoló tanyák.*

*Szalma s szénakazlak parázslásával
növekedett a csillag egyre
az újmódi fényességétől
elképrázott végtelen mindenségben.*

*Mögötte az a növekedő fénycsóva
valami csodahírt jelentett,
s hívását-szólítását
három csillagot néző bölcs követte.*

*Mögöttük megrakott tevéik cipekedtek
ajándékaikkal, meg fölszerszámozott, aprónövésű
szamaraik szaporáztak le a kövek közt.*

*S közelgő idők különös előjeleként
égre kelt a csillag mögött minden, mi utána lett eljövendő.*

*Évszázadok minden vágya, álma és eszmélése,
képtárak és múzeumok elkövetkező gazdagsága,
minden tündérek pajkossága, mind a varázstevések,
minden fenyőfa a világon, minden gyermekálom.*

*Minden kis gyertya remegése, minden angyalhaj,
karácsonyfadíszek minden színes nagyszerűsége . . .
. . . Mind gonoszabbul, mind dühödtebben vágott a szél a pusztán.
. . . Minden csillogó ezüstalmák és ezüstgömbök.*

*Égerfák álltak a tó mentén tájat rejtőn,
egy kisebb rész volt látható csak föntről a dombról
a varjúfészkeken át s a falombok közt:
a gát, melyen tevék s szamarak közeledtek
a pásztoroktól tisztán fölismerhetően.*

— *Menjünk, imádjuk mi is a csodát,
mondták, vállukra terítve a ködmönt.*

*A hóban előre küszködve melegük lett.
Lábnyoimaik világos tisztásokon át
levelek csillogása közt húzódtak tovább,
nyoimaik, melyeket a kutyák megmorogtak,
s melyek mint gyertyacsonkok lobogtak a csillagfényben.*

*Mint mesékben, az éj olyan hideg volt,
s a hóval fedett hegyoldalakon
valakik egyre soraikba álltak.
Szorongva néztek körül a kutyák,
s bajt várva a kisbojtárhoz húzódtak.*

*Ugyanazon a tájon s utakon
angyalok is jöttek a tömeg sűrűjében.
Láthatatlanok voltak s testtelének,
csak lépteik hagytak nyomot a hóban.*

*A barlangnál tolongott a tömeg.
Világosodott. A ciprusok előtűntek.
— Kik vagytok? — kérdezte most Mária.
— Pásztornépek s az ég küldöttei,
s kettőtöket dicsőíteni jöttünk.
— Szűk benn a hely. Maradjatok az ajtónál.*

*Hamuszürkén érkező derengésben
kanászok és juhászok toporogtak,
gyalogosokkal lovasok veszekedtek,
s a fatönkökből vájt vályúknál tevék
ordítottak, szamarak kötekedtek.*

*Világosodott. S porszemekként a reggel
eltüntette a csillagokat mind az égről.
A barlangba Mária csak a három bölcset
bocsátotta be a mérhetetlen tömegből.*

*A tölgyfajászolyban fénylőn aludt a Gyermeke,
mint szép holdfény egy kivájt oduban.
S báránybőr bundácska helyett számár
párja s ököre lehelete melengette.*

*Ők hárman csak álltak az istállóhomályban,
suttogtak, szavakra alig találva.
Valaki a sötétben hirtelen kézenragadta
s a jászoly balja felé tolta őket,
s hátranézve ott: Mária küszöbén
mint vendéget, látták a Csillagot.*

(Oroszból)

Halfdan Rasmussen:

SÖTÉTBEN

*Hallod őket az éjben, a testvéreidet.
Ahol a vörös falevelek hullnak, vonulnak ők a sötétségen át.
Fénytelenek ma szemeid.
Esőben és lehulló gyümölcsben hallod őket.
S mindenben, ami menthetetlenül meghal.*

*Az ősz viharaival vállaikon vonulnak.
Fiatalok, sebezhetők és meg nem sebezettek.
Olyan közeli az élet, mint a virágzás.
Olyan közeli a halál, mint az illat.*

*Budapesti utca a tested.
Taposnak rajtad a lábak,
Ősszelőtt ház a szíved.
Menekülnek rajtad keresztül a lábak.
Szemedbe rejted az éjszaka látomásait.
Tehetetlen szavak hervadnak szádban.*

*És hallod őket az éjben, a testvéreidet.
A költőt, aki versével nem állíthatta meg a halált.
A diákot, aki könyveivel nem őrizhette meg az életet.
A fiatal munkást, aki lapátjával nem áshatta elő a szabadságot.*

*A tanítónénit az óvodából,
aki géppuskáját mint apró gyermeket becézte,
mielőtt elesett a piactéren.*

*Egy néppel melleden fekszel álmatlanul.
Véred futásában emberek menekülnek.
Gyermek bújna szíved zugába.
Sötétségben halottak vannak eltemetve.*

*Hallod őket az éjszakában menni.
Hegyeken át s vége-sosincs-mezőkön át.
A félelemnél nagyobb kapukon át.
Minden fájdalomknál sötétebb erdőkön át.*

*S a zuhogó esőbe hallgatódzol.
S a vihar zúgásába hallgatódzol.
Csak a halottak mernek most aludni.
Nekik van már rá elég idejük.*

(Dánból)

Halvor J. Sandsdalen:

MAGYAR BÖLCSŐDAL

*Oly szép,
ahogy árnyaival jön az este,
ahogy a szél simogatja
a bokrokat és füveket,
aludj csak, gyermek,
apácskád messze van.*

*Nem lángol a lámpa
kűnn a kertben,
egy kismadár sem
rebbenti szárnyát,
s elvert a harmat
minden nyomot — —*

*aludj hát, gyermek,
s ne félj.*

*Az erdőn át
utak szaladnak
s fekete hajók*

várnak a révnél,
aludj nyugodtan,
ne hánykolódj.

Már nem zörögnek
többet az ajtón,
ágyadban fegyvert
nem keresnek
s a mezők megett
lelent a hold is — —

aludj hát, gyermek,
s ne félj.

S a jó köd
sűrű még a lápon
s tág ürege van
az odvas fáknak,
aludj, no,
hisz béke van itt.

A falon kívül
senki se leskel
s nem zúzza doronggal
az ablakot be — —
s mindenütt lyuk van
a szögesdróton,
aludj csak, gyermek,
hisz hajnalodik már.

Magas hidak magaslanak
az éjben az égig
s kivont szuronnyal
nem áll őrt az őr.
Jó éjt, fiacskám,
aludj.

(Norvégból)

Olafs Stumbrs:

A MAGYAR FORRADALMÁROKHOZ

*A keserű kín, mely térképen határokat zúz,
mely ezrek életét kívánja és zabálja!
A keserű kín! Áldottak lobogóitok!*

*Fülem a földre nyomva hallgatódom.
Hallom, ahogy a vér a föld arcára csurran.
Őrizkedjen az örök zsarnok ettől a hangtól.
Megszentelődsz, föld, e napokban:
Vér szikrázik az idők éjén át.*

*Ki vagyok én?
Ki vagyok én, hogy dicsérni merek ma?
Egy csöpp vér is ezerszer drágább szép szavaknál.
Az ítélet napján Hozzátok lépek, Igazak:
„Testvéreim, bocsássátok meg bűneim!”*

*1956 őszén.
(Lettből)*